

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Parallela Geographica Italiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1649

§. 3. Descriptio Historica Sardiniae.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13120

NVM. 3. *Loca Mediterranea Corsica.*

VRBES MEDITERRANEÆ.

MARIANA COLONIA, antea NICEA, insignis ciuitas Diodoro, à Tyrrenis fundata cùm mari Tyrreno potirentur: eò Coloniam deduxit Marius septies Consul: & hodie eius rudera visuntur paulò supra Tauolæ ostia *Golo Fiume*, ad Boream in Medicerraneis.

ALERIA, Colonia Græcorum, à Phocensibus deducta regnante Cyro, de quâ Herodotus lib. I. dicitur apud Zonatham Valeria, corruptè apud Florum Calaris, vt & apud Iornandem; Alalia Herodoto est, quod primum videtur eius fuisse nomen, secundum Aleria: occupata est à Romanis bello primo Punico, eoque Coloniam deduxit L. Cornelius Sylla Dictator, eius rudera visuntur non procul à mari infra ostia Fl. *Tauignano*, in Medicerraneis ad Austrum.

Ostrico: *Ostricone*; corruptè Ptolemæo *Ρωπικίσι*.

Palania, aliter etiam *Palanta*: hodie *Balagna*.

Opinorum oppidum: *Opini*; prope ruinas Alerix.

Talcinorum oppidum, & Talcinum: *Talcini*.

Tarrabinorum vicus: hodie *Vico*.

Aluca: *Alota*, prope sinum Adiacensem:

MONS { AVREVS qui procedit à Fonte Tauolæ, vulgò *Golo*, ad sinum *D. Florentij*, hoc est à mediâ Insulâ, ad partem eius fermè Borealiorem: Leander ait vocari *Monte Gradachio*.

§. 3. *Descriptio Historica Sardinie.*

SARDINIA, vulgò Europæ, atque Italiæ contribuitur; tamen Iustinianus in Codice, eam inter Africanas enumerat; quâ de re moneri debuerè, qui iuris codices tractant.

NVM. I. *Nomen Sardinie.*

GRÆCIS dicitur *Σαρδῶν*, *Ἰς*, & *Σαρδάν*, *ορος*, cuius incolas Romani vocant Sardonios, & Sardos; & hoc nomen deducit Martianus Capella à Sardo Herculis filio.

Dicta quoque fuit ICHNUSA, & SANDALIOTIS, quæ voces *vestigij formam* sonant, Plinio (certè Sandaliois *Solea* est,) & Ichnu-

sa dicitur apud Chrysippum quòd similis sit humano vestigio *ἵχνης* unde Claudianus de bello Gildonico: *Humanae speciem plantæ sinuosa figurat*, & Silius 12. — Terras — *Enormes cohibet nudæ sub imagine plantæ*: vide & Pausaniam in Phocicis.

N V M. 2. *Quantitas Sardinie.*

OMNIUM Insularum maxima vocatur apud Herodotum in Clio, & in Terpsicore: idem & ait Scyllax, *maxima Insularum Sardinia*: Diodorus lib. 5. ait fermè exæquare magnitudine Siciliam: Pausaniæ in Phocicis *magnitudine, & felicitate cum aliis Insulis comparanda* dicitur.

		<i>Secundum 4. latera.</i>		PLINIO	CAPELLÆ
PRIMA	LATVS ORIENTALE			188. M. P.	188. M. P.
	LATVS OCCIDENTALE			170. M. P.	175. M. P.
MENSURA	LATVS MERIDIONALE			74. M. P.	77. M. P.
	LATVS BOREALE			CXXII. M. P.	125. M. P.
SARDINIÆ	INSVLÆ CIRCVITVS			560 seu 562. excõp. 554.	565. ex computo.
ALTE- RA	LONGITV- DO.	STRABONI XXII. Mil. Pass.	PAVSANIÆ stadiorũ MCXX. hoc est 140. Mil. Pass.	OROSIO 230. M. P.	ISIDORO 140. Mil. P.
	MENSURA SARDINIÆ.	LATITV- DO.	Stadiorum 470. hoc est 58. Mil. Pass. cum Pass. 750.	280. M. P. pessime, ef- ferenim latior quàm longior.	40. Millia Pass.
	CIRCVITVS.	Stad. 4000. hoc est 10. Mil. Pass.	De Circuitu 3. illi auctores ta- cent, vera est 560. Mil. Passum.		

NUM. 3. *Qualitas Sardinia.*

FERTILITAS Sardinia maxima, sic Pausanias in Phocicis, Polyb. lib. 1. Valerius Max. lib. 7. cap. 6. ubi eam vocat *benignam vrbis nutricem cum Sicilia*: Claudianus de bello Gild. *Diues ager frugum*: Strabo lib. 5. *χέρην ἔχει ἐδάμεια τοῖς πᾶσι, σίτω δὲ ἄφρονας*.

GRAVITAS aëris. Mela lib. 2. cap. 7. ait *soli quàm celi melioris, atque ut fecunda sic penè pestilens*: quare Strabo vocat eam *ιοσιγν morbosam*, sed maximè æstate, sic intelliges cur Tullius in Epist. vocet Sardum quemdam pestilentiozem patriâ suâ: ob hanc causam huc quoque missi Iudæi ut perirent, ait Suetonius: nihilominus eam Polybius excellere facit *πολυανθρωπία, ἔ τοῖς γερήμασι*.

SERPENTIBVS & VENENO CARET: ita Pausanias in Phocicis, venenorum omnium, & stirpium lethalium expertus, si vnam exceperis quæ risum Sardonicum ciet; (de hac agemus in Admirandis) ait tamen postea serpentes hîc hominibus non esse infensos: Hinc Silius lib. 12.

Serpentum tellus caret, & viduata veneno.

Solinus nihilominus hîc Solifugam agnoscit, & hanc ait esse Sardis, quod aliis gentibus serpentes; animal esse exiguum Aranei formâ, sic dictam quòd solem fugiat, & in metallicis argenti plurimam esse.

ARGENTI FERAX; sic Solinus cap. 11. & Sidonius in Panegyrico Maioriani, Argenti diues Pomponio Melæ.

SICCIOR Solino est, æstate maximè, quare indigenæ referunt hibernas pluuias. De medicatis aquis huius Insulæ dicemus in Admirandis.

Denique lupis carere notat Pausanias in Phocicis: Mare ad Sardiniam est ad mille vlnarum Straboni: In hoc mari purpuræ insignes, & clarissimæ nascuntur, *Suide.*

NUM. 4. *Politia Sardinia.*

DE variis incolis Sardinia hæc certiora ex Pausaniâ in Phocicis, Diodoro lib. 5. Strabone lib. 5. & aliis colligo.

Primum in Sardiniam appulerunt Afri Duce Sardo, à quo est

no-

men inditum Insulæ: secuti sunt Græci Bœotij Duce Aristæo non vt mercatores, quod ante Sardum fecerant, & hanc Ichnusam appellarant, sed vt victores & coloni. Hispani postmodum venerunt Duce Norace, qui Noram illic condidit. Exinde Thespienses cum Iolao, & Ilienses post Troiam incensam. Græci verò cum in omnes Insulas effunderent Colonias, hinc quoque suas affixere; venere quoque & Locrenses teste Solino, & Carthaginienses, sed paulò ante Cyri tempora, vt ex Orofij & Iustini dictis colligitur: certè Olymp. 97. an. 1. adhuc Græcis parebat; sed post annos tredecim eorum iugum excussere Sardi, quod tamen paulò post recepere vt ex Diod. lib. 14. & 15. intelligitur. Ante primum bellum Punicum non est tentata à Romanis, eoque confecto iis cessit, rebellauit autem 2. bello Punico, sed statim domita est: quamquam Montana incolentes numquam planè aut à Pœnis, aut à Romanis subiugari potuerint.

§. 4. Geographica descriptio Sardinia.

N V M. I. Latus Boreale Sardinia.

VR- { Iuliola: hodie *Castro di Doria*.
 BES { Plubium: ex Ptolemaico situ *S. Reparata*.
 PROMON- { ERBANTIUM: *Capo della Testa*, aliter *di S. Reparata*.
 TORIA { VRSI PRO. *Capo dell' Orso*.
 MINO- { Nymphæa: hodie *Paraguana*.
 RES { Phintonis, seu Fintonis: *Isola di Figo*.
 INSV- { Fossa, Græcis Taphros: *Isola Rossa*: eodem nomine dicebatur Fretum inter Corsicam & Sardiniam.
 LÆ

N V M. 2. Latus Occidentale Sardinia.

V R- { TIBVLA, Tibulæ Antonino: *Castro Aragonese*.
 TVRRIS LIBISSONIS, quam vnam Coloniam Sardinia vocat Plinius; apud Antoninum ad Turrem: hodie *Torre*.
 Tiliium, seu Tillium: *Argentera*.
 Nymphæus Portus: hodie *Porticiuolo oppidi Môte Giraro*.
Parall. Geogr. Tom. II. S S S